

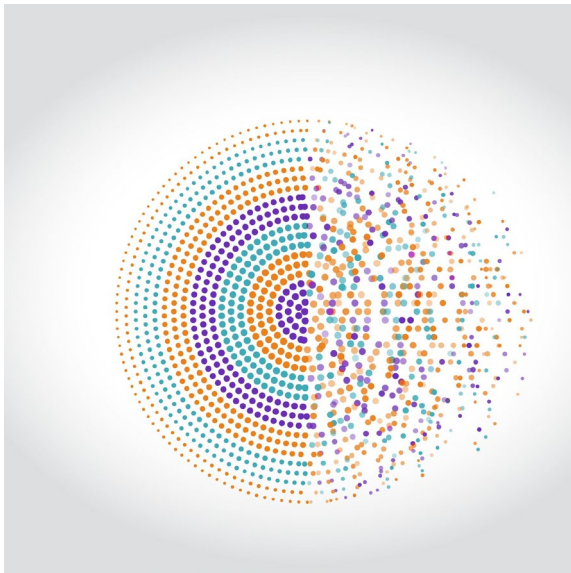
TAAAL ALS KRACHT OF KLACHT IN DE KLEUTERKLAS

SMART Trefdag 26/03/2024

Educatieve bachelor Kleuteronderwijs

Welkom!

Wie is wie?

Karen
Burvenich

Teamleider
curriculum
Taaldocent
Stagebegeleider

Sara
Callens

Taaldocent
Onderzoeker
Stagebegeleider

Mieke
Fevery

Praktijkdocent
Trajectbeheer
Stage-
coördinatie
Stagebegeleider

Ilse
Ruys

Praktijkdocent
Stageverant-
woordelijke
Stagebegeleider

Inhoud

1. Taalvermogen in de opleiding en in de kleuterklas
2. Taal op stage in de opleiding kleuteronderwijs:
 - Aan de slag met casussen en stageverwachtingen
 - Uitwisseling eigen ervaringen
3. Visie op taal: diverse perspectieven en accenten

1. Taalvermogen: in de opleiding en in de kleuterklas

Bron afbeelding: <https://lectrr.be/nl>

- Zoek een synoniem voor...
- Vertel het verder: een sprookje
- Het schuifknoppenmodel
- Tongbrekers

Zoek een synoniem/uitdrukking/parafrasering ...

- Leuk
- Rustig
- Regenen

Tongbrekers

- De knappe kapper kapt knap, maar de knecht van de knappe kapper kapt knapper dan de knappe kapper kapt.
- De koetsier poetst het roest van de postkoets met postkoetsenroestpoets.
- De knecht snijdt recht en de meid snijdt scheef.

Er waren eens...

... een jongen en een meisje, broer en zus. Hans en Grietje, zo heetten ze. Ze woonden met hun ouders in een oude, vervallen hut bij het bos. Vader had de laatste tijd veel zorgen. Hij slaagde er de laatste tijd niet meer in om brood op de plank te brengen. Hij en zijn vrouw waren radeloos en kwamen op het vreselijke plan om de kinderen diep het bos in te leiden, om ze daar achter te laten.

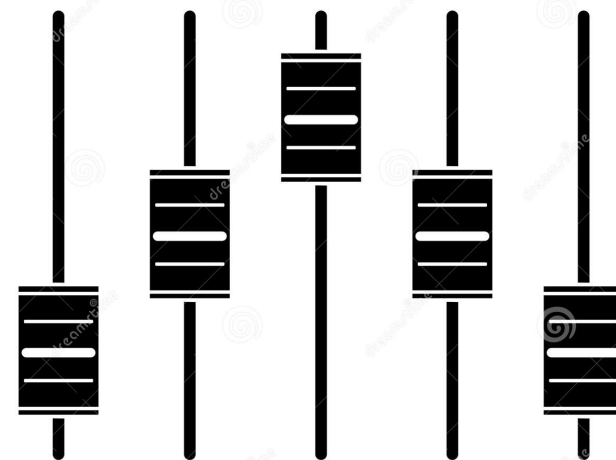
En hoe gaat het ook alweer verder?

Schuifknoppenmodel

Geef jezelf een score aan de hand van het schuifknoppenmodel.

Kan je de knoppen vlot verzetten?

In hoeverre pas jij je taal aan als de omstandigheden wijzigen?

Bron afbeelding: nl.dreamstime.com

Hoe wij taal begeleiden

Voor studenten - op eigen niveau:

Starttoets – schrijven en lezen (bij de start) + eventuele remediëring

Taalkracht: principes en doelen – spreken en luisteren (eerste jaar)

Academische woordenschat, schrijven en praktijkonderzoek (van het eerste t.e.m. het derde jaar)

Hoe wij taal begeleiden

- **Vanuit het perspectief van de kleuters:**

Nederlands – eerste jaar:

- *prentenboeken en vertellen
- *taalontwikkellende interactie met kleuters
- *woordenschatverwerving bij kleuters
- *taalspelletjes

Bron afbeelding: boekstartpro.nl

Hoe wij taal begeleiden

- **Vanuit het perspectief van de kleuters:**

Meer-talig – tweede jaar:

- *poëziebeleving
- *begrijpend luisteren
- *ontluikende geletterdheid: klankverkenning en schrijven
- *een krachtige meertalige taalleeromgeving

Hoe wij taal begeleiden

- **Vanuit het perspectief van de kleuters:**

Taalkrachtige kleuters – derde jaar (vanaf volgend academiejaar):

Van losse activiteiten naar een plan van aanpak

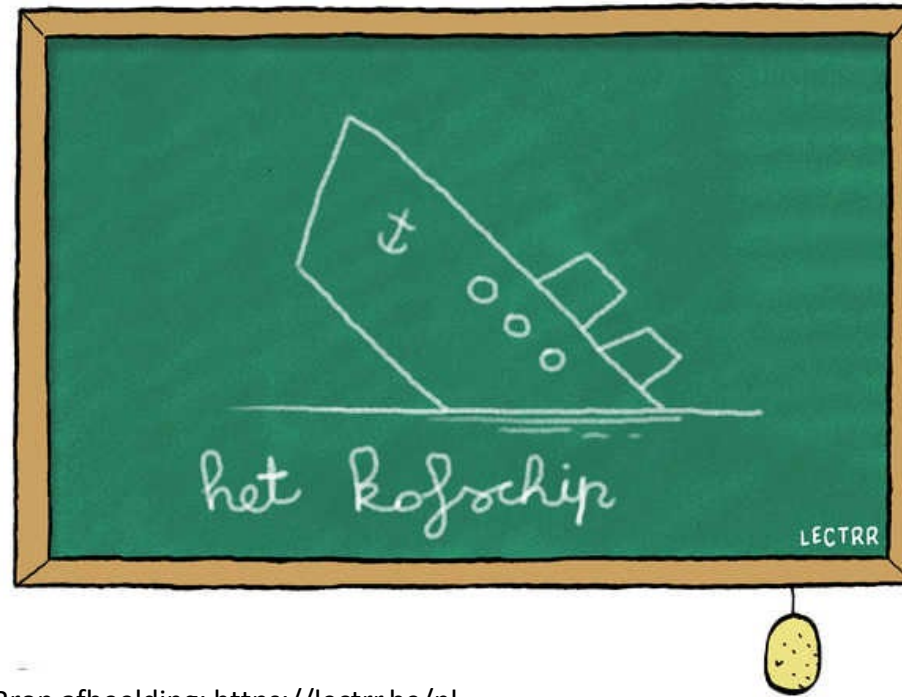
*Vertrekken vanuit luisteren, spreken of schrijven

*Logische opbouw van werkvormen

- Concrete ambitie – taalleerlijn
- Aandacht voor integratie verschillende (deel)taalvaardigheden
- Integratie in klaswerking (begeleid, zelfstandig, tussendoortjes, routines)

2. Taal op stage

- Aan de slag met casussen en stageverwachtingen
- Uitwisselingen eigen ervaringen

Bron afbeelding: <https://lectrr.be/nl>

Aan de slag met casussen en stageverwachtingen

- Casus 1a +b: Taalmodel voor kleuters
- Casus 2a+b: Schriftelijk voorbereidingswerk
- Casus 3a+b: (Mail-)communicatie en – etiquette
- Casus 4 +b: Communicatie met ouders en team

Opdracht in kleine groep:

- Lees de korte casussen (a+b) door.
- Neem de stageverwachtingen (Stage 1-2-3) er bij:
 - Waar vind je verwachtingen rond taal? Wat mis je? Wat vind je sterk?
 - Waar kan je feedback m.b.t. de casus aan relateren i.f.v. evaluatie?

Casus 1

Een studente is meertalig. Turks is haar moedertaal, Nederlands is de tweede taal. Op stage valt op dat ze vaak taalfouten maakt. Het gaat daarbij vooral over het foutief gebruik van lidwoorden, verbuigingen en voornaamwoorden (welk/welke, die/dat, ons/onze,...). Soms verbetert ze de kleuters als ze iets vertellen, maar verbetert ze hen fout.

Een student werkt rond het BC Dino's in de klas. Je bent onder de indruk van de rijke taal die hij aanbiedt: niet alleen de themawoordschat, maar hij is ook een goed taalmodel voor de kinderen. Hij kan zijn taalniveau ook goed aanpassen aan de verschillen die er in de klas zijn. Sommige kleuters krijgen een korte vraag om te beantwoorden, die hij herformuleert als de kleuter hem niet begrijpt. Anderen krijgen complexere open vragen die aanzetten tot denken en taal uitlokken bij de kinderen. “Waarom denk je dat er nu geen dino's meer bestaan op aarde?”

Casus 2

Het voorbereidingswerk van een student staat vol schrijffouten. Het gaat om spellingsfouten, veel dt-fouten, maar vaak zijn zinnen ook niet af of correct opgebouwd. De student gaf bij het begin van de stage aan dat ze een diagnose dyslexie heeft, maar je stoort je aan de vele taalfouten omdat er duidelijk geen gebruik gemaakt wordt van een spellingscorrector. Soms is het ook moeilijk te volgen wat de studente precies bedoelt.

Wat een parels van voorbereidingen werkt je student toch uit! Foutloos én heel erg uitgebreid. Je kan naadloos volgen in de voorbereiding hoe de activiteit zal verlopen. Je merkt wel dat je student vaak erg vermoeid is door de hoeveelheid voorbereidingswerk. Soms mag het gerust wat korter op papier, want je merkt dat de student ook mentaal sterk is voorbereid op de activiteit en misschien niet altijd nood heeft aan de ellenlange uitgeschreven versies van de voorbereidingsfiches. Soms vraagt het ook van jou veel energie om de voorbereiding door te nemen als je ziet dat het alweer om 10 bladzijden gaat voor één voorbereiding.

Casus 3

De mails die je ontvangt van een student zorgen voor de nodige frustratie. Niet alleen mailt de student je te pas en te onpas (met losse vragen als het in de student opkomt en op de meest uiteenlopende momenten doorheen dag en nacht), maar ook de vorm laat te wensen over. Aansprekingen ontbreken of zijn erg informeel. “Hallokes Dorien”... dat zou je liever lezen als “Dag juf Dorien,...”. Als je antwoordt op mails, krijg je daarna zelden reactie terug. Is je boodschap wel goed aangekomen? Soms gebeurt het ook dat de student ongeduldig wordt. Als je niet binnen de 24u een mail hebt beantwoord, krijg je al een whatsaspp-bericht. Dat kanaal hou je echter liever voor andere communicatie. De student ontving je gsm-nummer voor noodgevallen, maar gebruikt dat nu ook af en toe voor vragen tussendoor.

Je nieuwe stagiair vroeg bij het begin van het jaar op welke manier jullie het best met elkaar zouden communiceren. Er werd afgesproken dat je wekelijks je mailbox zou opvolgen om vragen te beantwoorden i.f.v. de stage, telkens op vrijdag. Bijna elke week voorafgaand aan stage, ontvang je een mail van je stagiair. Daarin bundelt ze alle vragen die ze heeft puntsgewijs. Dit is duidelijk en correct geformuleerd, waardoor het je weinig tijd kost om te antwoorden. Je krijgt altijd een dankbare reactie terug!

Casus 4

Op de eerste stagedag bracht de student een briefje mee waarin hij zichzelf voorstelde. Bedoeling was dat het meeding in de schooltassen van de kinderen, om de ouders te informeren over de aanwezigheid van de stagiair. Toen je het briefje zag, fronste je meteen je wenkbrauwen. Je zag enkele onverzorgde typ- of taalfouten staan, en de gekozen foto vond je allerminst gepast (vakantiefoto's in zwemshort ... weinig professioneel?).

Op het einde van de schooldag halen de ouders hun kind bij je af in de klas. Je staat altijd aan de deur om hen te verwelkomen en een kort babbeltje te doen. Je studente vroeg of ze dat eens mocht overnemen. Vanop afstand observeerde je haar aanpak... Waow! Knap dat ze de ouders al zo goed herkende! Ze was heel spontaan en vertelde de ouders enkele leuke anekdotes van wat we vandaag in de klas hebben gedaan. Eén kleuter had een lastige dag achter de rug, misschien sluimert daar het begin van ziek zijn? Je dacht in die situatie even bij te springen, maar ook daar ging de student spontaan en gepast in gesprek met de ouder, ook al was dat wat zoeken naar een mengeling van Nederlands en Frans!

Stageverwachtingen taal/communicatie

Stage 1

- *(De student zet kinderen aan tot denken)*
- *De student gaat kwaliteitsvol in gesprek met kinderen*
- *De student is schriftelijk voorbereid*
- *(De student gaat aan de slag met feedback)*
- *De student hanteert een passend taalregister met ouders/verzorgers met diverse taalachtergronden*
- *De student communiceert correct, discreet en waarderend met en over het schoolteam en medestudenten.*

Stage 2

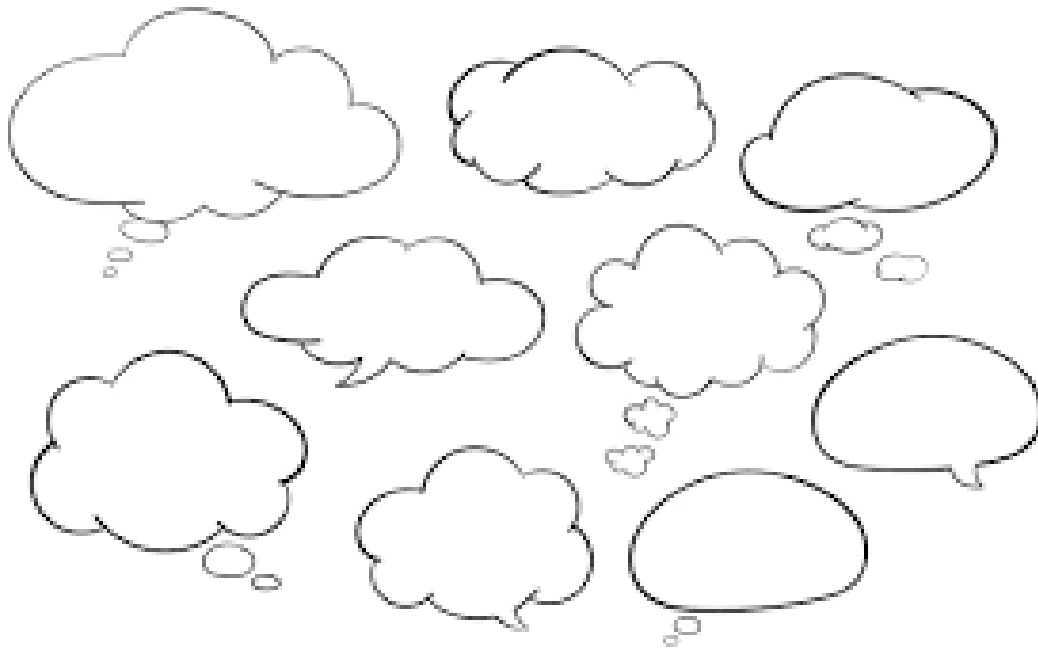
- *De student stimuleert de taal en het denken van kinderen door context, aanbod, ruimte en feedback*
- *De student spreekt helder, correct, discreet en waarderend met en over ouders*
- *De student is schriftelijk voorbereid*
- *(De student staat open en gaat aan de slag met feedback van anderen over zijn leerproces*
- *De student schrijft helder en correct naar ouders/verzorgers*

Stage 3

De student is een goed taalmodel voor kinderen en stemt aanbod, interactie en feedback af op de taalnoden van de klas

Eigen ervaringen

- Andere voorbeelden van situaties (in vergelijking met de casussen)?
- Tips voor ondersteuning en groei? Ideeën ter inspiratie van andere begeleiders?

3. Visie op taal

Bron afbeelding: <https://lectrr.be/nl>

Opdracht

- Zoektocht op vlak van visie en perspectieven
- Brainstorm 5' per twee over jullie verwachtingen: wat vind je belangrijk m.b.t. de taalcompetenties van studenten (toekomstige leraren) kleuteronderwijs?
- 3 focuscategorieën
 - In interactie met kinderen
 - Schriftelijk voorbereidingswerk (incl. observaties en andere administratie)
 - Communicatie met anderen (schriftelijk/mondeling)
- Noteer op flap: focus op zowel kracht als klacht
- Plenair uitwisselen

